

یادداشت‌های امن و ایمن

امنیت داده و شبکه

طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

مرتضی امینی - سیدمهدی خرازی

نیم‌سال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

مقدمه

□ پروتکل‌های رمزنگاری: پروتکل‌هایی که در آنها از الگوریتم‌های

رمز استفاده می‌شود.

■ پروتکل‌های احراز اصالت همراه با توزیع کلید

□ برای طراحی پروتکل‌های رمزنگاری نیاز است به:

■ تبیین جایگاه رمزنگاری متقارن و نامتقارن

■ تبیین نحوه تولید کلید و توزیع آن

جایگاه رمز متقارن در شبکه

□ دو رویکرد در استفاده از رمز متقارن در شبکه:

■ رمزنگاری خط ارتباطی به صورت نقطه-به-نقطه (Point-to-Point)

□ رمزگذاری روی هر خط ارتباطی به صورت مستقل صورت می‌پذیرد.

□ باید در هر یک از تجهیزات ارتباطی رمزگشایی شود.

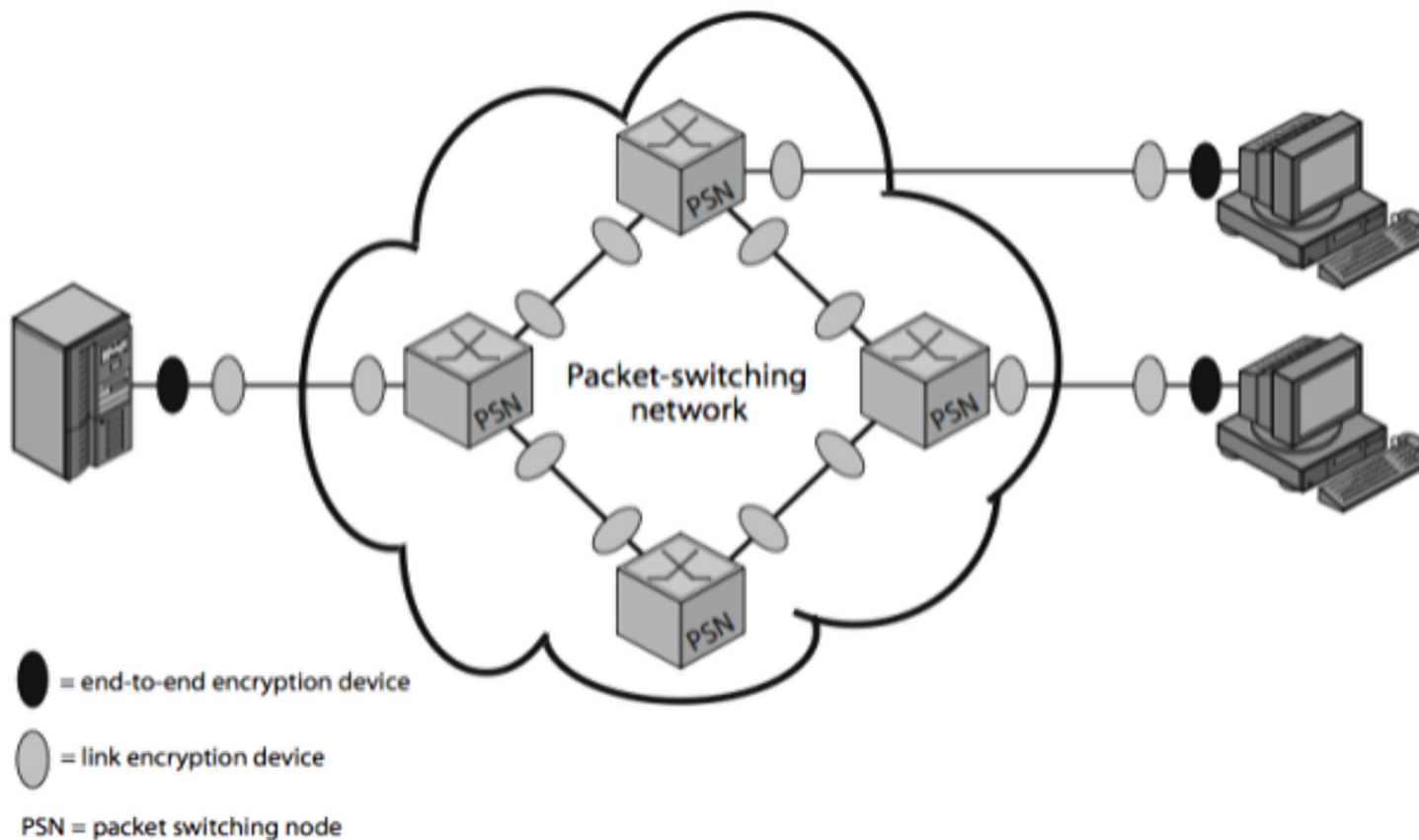
□ نیازمند تجهیزات متعددی است، هر کدام با کلیدهای مجزا.

■ رمزنگاری انتها-به-انتها (End-to-End)

□ رمزگذاری صرفاً بین مبدا و مقصد پیام انجام می‌شود.

□ نیازمند یک کلید مشترک بین دو انتها است.

جایگاه رمز متقارن در شبکه

جایگاه رمز متقارن در شبکه

□ در رمزگذاری **انتها-به-انتها**، سرآیند بسته‌ها باید آشکار باقی بمانند.

■ لذا شبکه به راحتی می‌تواند بسته‌ها را مسیریابی کند.

□ بنابراین اگر چه محتوا حفاظت می‌شود، ولی الگوی ترافیک و جریان داده‌ها آشکار است.

□ به طور ایده‌آل می‌خواهیم:

■ **رمزگذاری انتها-به-انتها** محتوای داده‌ها را بر روی کل مسیر حفاظت نماید و امکان احراز اصالت داده را نیز فراهم آورد.

■ **رمزگذاری خط ارتباطی (نقطه-به-نقطه)** جریان داده را از مانیتورینگ حفاظت نماید.

جایگاه رمز متقارن در شبکه

□ تابع رمزگذاری را می توان در هر یک از لایه های شبکه در مدل مرجع OSI قرار داد.

■ رمزگذاری ارتباط (نقطه به نقطه) معمولاً در لایه های ۱ و ۲ انجام می پذیرد.

■ رمزگذاری انتها به انتها در لایه های بالاتر.

□ هر چه قدر به لایه های بالاتر شبکه برویم،

■ اطلاعات کمتری رمز می شود، ولی امنیت بیشتری فراهم می گردد.

■ پیچیدگی، بیشتر و همچنین موجودیت ها و کلیدهای درگیر، بیشتر می شود.

Link-H	Net-H	IP-H	TCP-H	Data	Link-T
--------	-------	------	-------	------	--------

(a) Application-level encryption (on links and at routers and gateways)

Link-H	Net-H	IP-H	TCP-H	Data	Link-T
--------	-------	------	-------	------	--------

On links and at routers

Link-H	Net-H	IP-H	TCP-H	Data	Link-T
--------	-------	------	-------	------	--------

In gateways

(b) TCP-level encryption

Link-H	Net-H	IP-H	TCP-H	Data	Link-T
--------	-------	------	-------	------	--------

On links

Link-H	Net-H	IP-H	TCP-H	Data	Link-T
--------	-------	------	-------	------	--------

In routers and gateways

(c) Link-level encryption

Shading indicates encryption.

TCP-H = TCP header
 IP-H = IP header
 Net-H = Network-level header (e.g., X.25 packet header, LLC header)
 Link-H = Data link control protocol header
 Link-T = Data link control protocol trailer

رمزگذاری در لایه‌های مختلف شبکه

تحلیل ترافیک

□ تحلیل ترافیک به معنای **مانیتورینگ جریان داده‌ها** در ارتباطات بین بخش‌های مختلف است.

■ هم در بخش نظامی و هم در بخش تجاری می‌تواند مفید باشد.

□ رمزگذاری خط ارتباطی می‌تواند جزئیات سرآیند را مخفی کند.

■ اما حجم ترافیک شبکه و داده‌ها در دو انتهای ارتباط همچنان آشکار است.

□ **لایه گذاری (Padding)** در ترافیک نیز می‌تواند جریان داده‌ها را ناشفاف نماید، ولی هزینه سربار بالایی دارد.

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

مدیریت کلید چیست؟

- **مدیریت کلید** عبارتست از مجموعه‌ای از پروتکلها و رویه‌ها برای ایجاد و نگهداری «ارتباط کلیدی» بین طرفین مجاز.
- **ارتباط کلیدی** وضعیتی است که در آن طرفین برقرار کننده ارتباط داده معینی را به اشتراک می‌گذارند که مورد نیاز الگوریتم‌های رمز است.
- کلیدهای عمومی یا خصوصی،
- مقداردهی‌های اولیه،
- سایر پارامترهای غیرمخفی...

مدیریت کلید شامل چه رویه هایی است؟

□ تولید، توزیع و نصب داده‌های ارتباط کلیدی

□ کنترل نحوه استفاده از این کلیدها

□ به روزآوری، ابطال و نابود کردن (امحاء) داده‌های ارتباط کلیدی

□ نگهداری، پشتیبان‌گیری و بازیابی داده‌های ارتباط کلیدی

اهمیت مدیریت کلید

- اکثر حملات به رمزنگاری یک سیستم امنیتی در لایه مدیریت کلید است و کمتر به الگوریتم‌هایی است که از کلیدها (داده‌های مشترک) بهره می‌برند.
- طرفهای ارتباط به طور دائم، امکان ارتباط فیزیکی برای تبادل کلید امن را با یکدیگر ندارند و از پروتکل‌های توزیع کلید استفاده می‌کنند.
- در حقیقت برخی این مساله را دشوارترین جزء یک سیستم امن می‌دانند.

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

کلید جلسه و کلید اصلی: توصیف

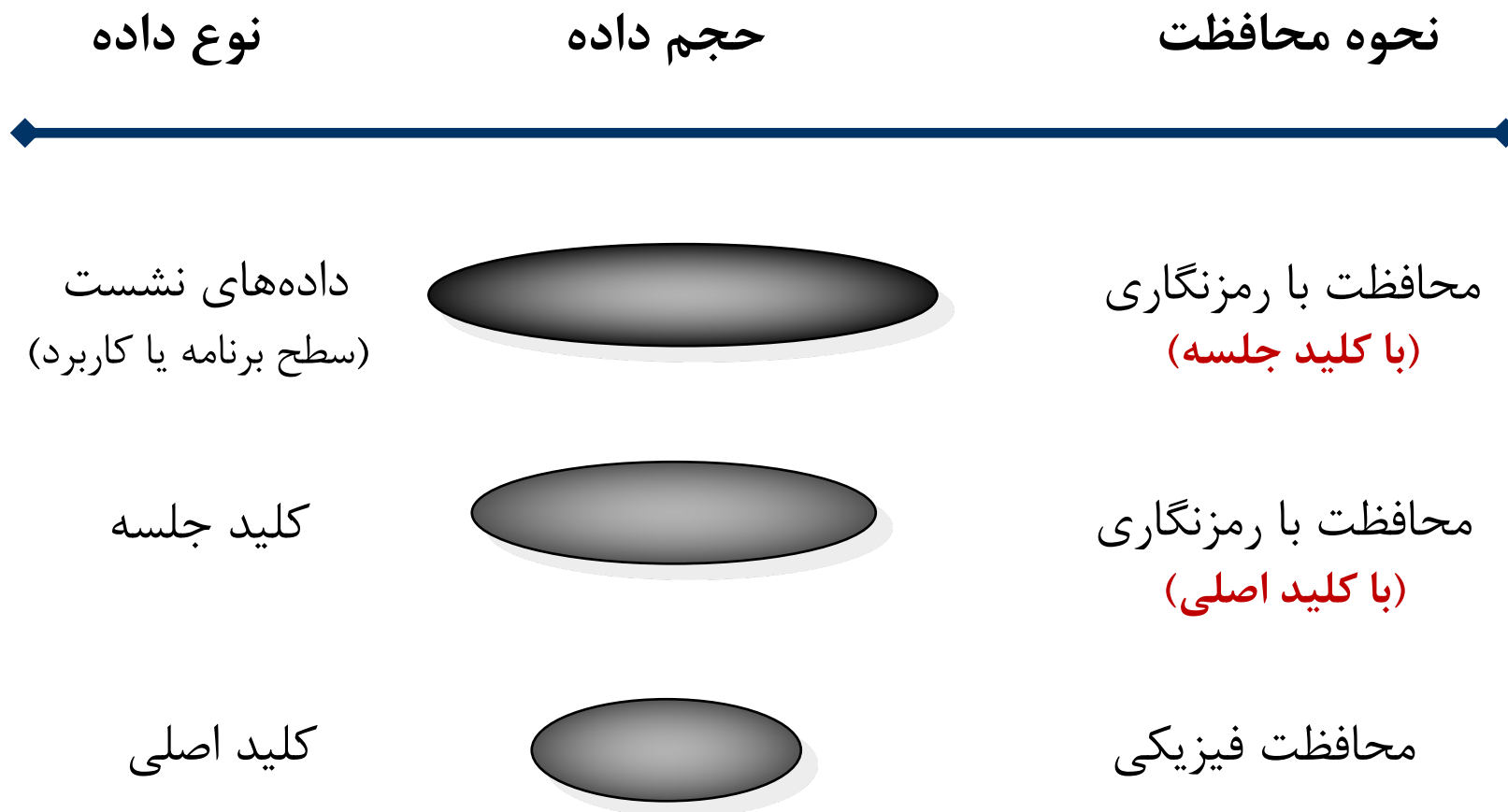
□ **کلید اصلی** عبارت است از یک کلید رمزکننده سایر کلیدها. به این معنا که از این کلید برای توزیع کلید خصوصی موقتی به نام **کلید جلسه** استفاده می‌نماییم.

□ از کلید جلسه برای **رمزنگاری و احراز صحت یا اصالت** استفاده می‌کنیم.

■ رمزنگاری متقارن

سلسله مراتب کلیدها

کلید جلسه و کلید اصلی: مقایسه

□ کلید اصلی:

- طول عمر نسبتاً زیاد،
- میزان استفاده محدود (فقط رمزنگاری کلیدهای جلسه)،
- خسارت گسترده در صورت افشاء.

□ کلید جلسه:

- طول عمر نسبتاً کوتاه،
- استفاده نامحدود در طول جلسه،
- خسارت محدود به داده‌های جلسه.

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

تولید کلید

□ کلیدهای تولیدی باید کاملاً تصادفی باشند و از آنتروپی (بی‌نظمی) کافی برخوردار باشند.

□ نیاز به تولید اعداد تصادفی داریم، به گونه‌ای که:

■ به طور آماری، تصادفی باشند، با توزیع یکنواخت و مستقل از یکدیگر،

■ امکان پیش‌بینی مقادیر آتی بر اساس مقادیر فعلی وجود نداشته باشد.

□ عموماً از روشهای الگوریتمی برای تولید اعداد تصادفی استفاده می‌شود.

■ به طور واقعی تصادفی نیستند.

■ به عنوان اعداد شبه تصادفی شناخته می‌شوند.

طول عمر کلید جلسه

□ اگر طول عمر کوتاه باشد:

■ امنیت بالا

□ حجم داده برای تحلیل رمز ناچیز است.

□ میزان استفاده کم است.

□ حتی پس از افشای کلید، زمان زیادی برای سوء استفاده موجود نیست.

■ کارایی کم

□ دائما باید کلید را بروز کنیم.

□ اگر طول عمر زیاد باشد:

■ کارایی بالا، امنیت کم

یک مصالحه میان امنیت و
کارایی بر سر تعیین طول
عمر کلید جلسه برقرار است.

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

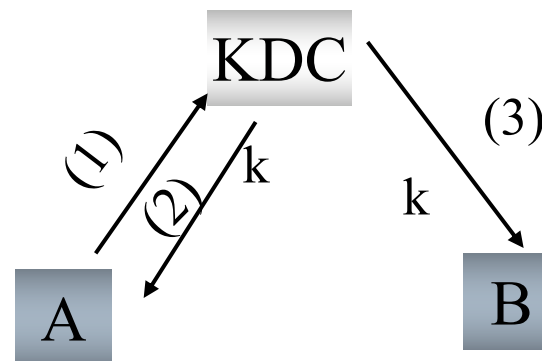
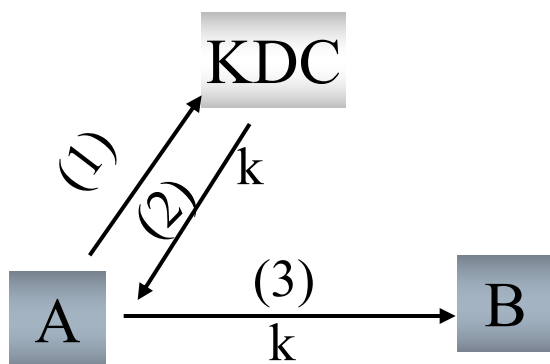
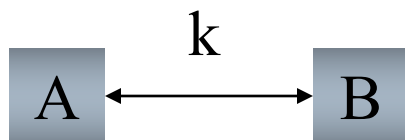
□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

□ دو رویکرد در اشتراک کلید جلسه

■ نقطه به نقطه

■ مرکز توزیع کلید

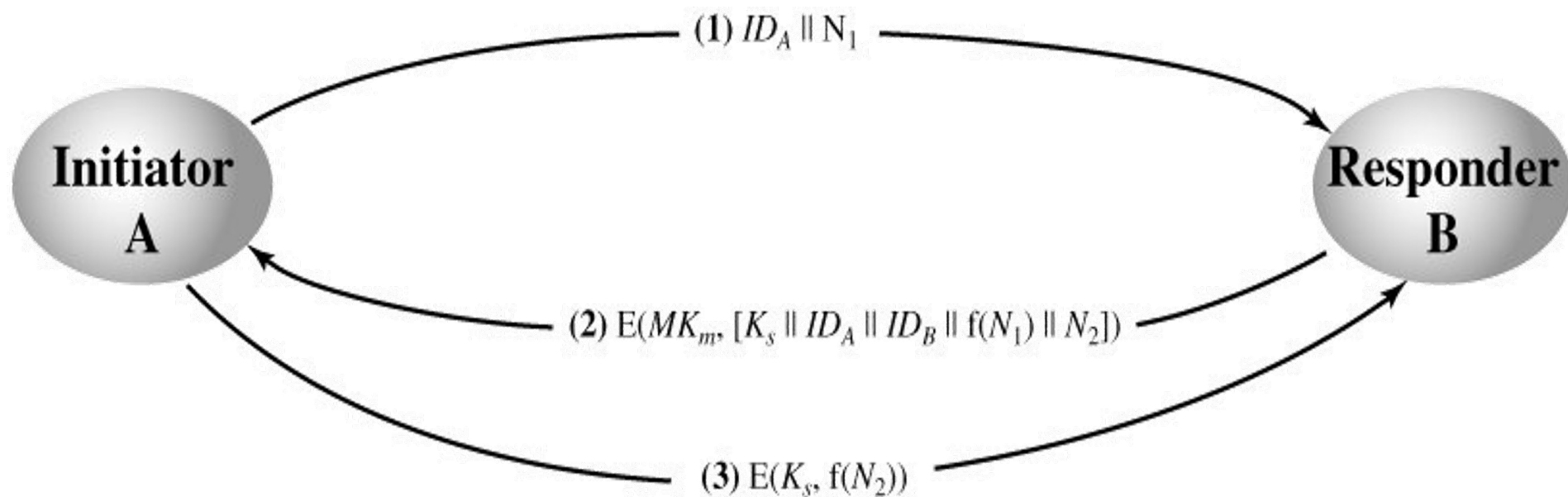

روش نقطه به نقطه توزیع کلید

□ نیاز به توافق بر روی **کلید اصلی** پیش از برقراری ارتباط بین هر دو نفر

□ مشکل اصلی: مقیاس پذیری

■ برای ارتباط n نفر باهم به $n(n-1)/2$ **کلید اصلی** احتیاج داریم.

روش متمرکز توزیع کلید

□ هر کاربر یک **کلید اصلی** با کارگزار توزیع کلید KDC به اشتراک گذاشته است.

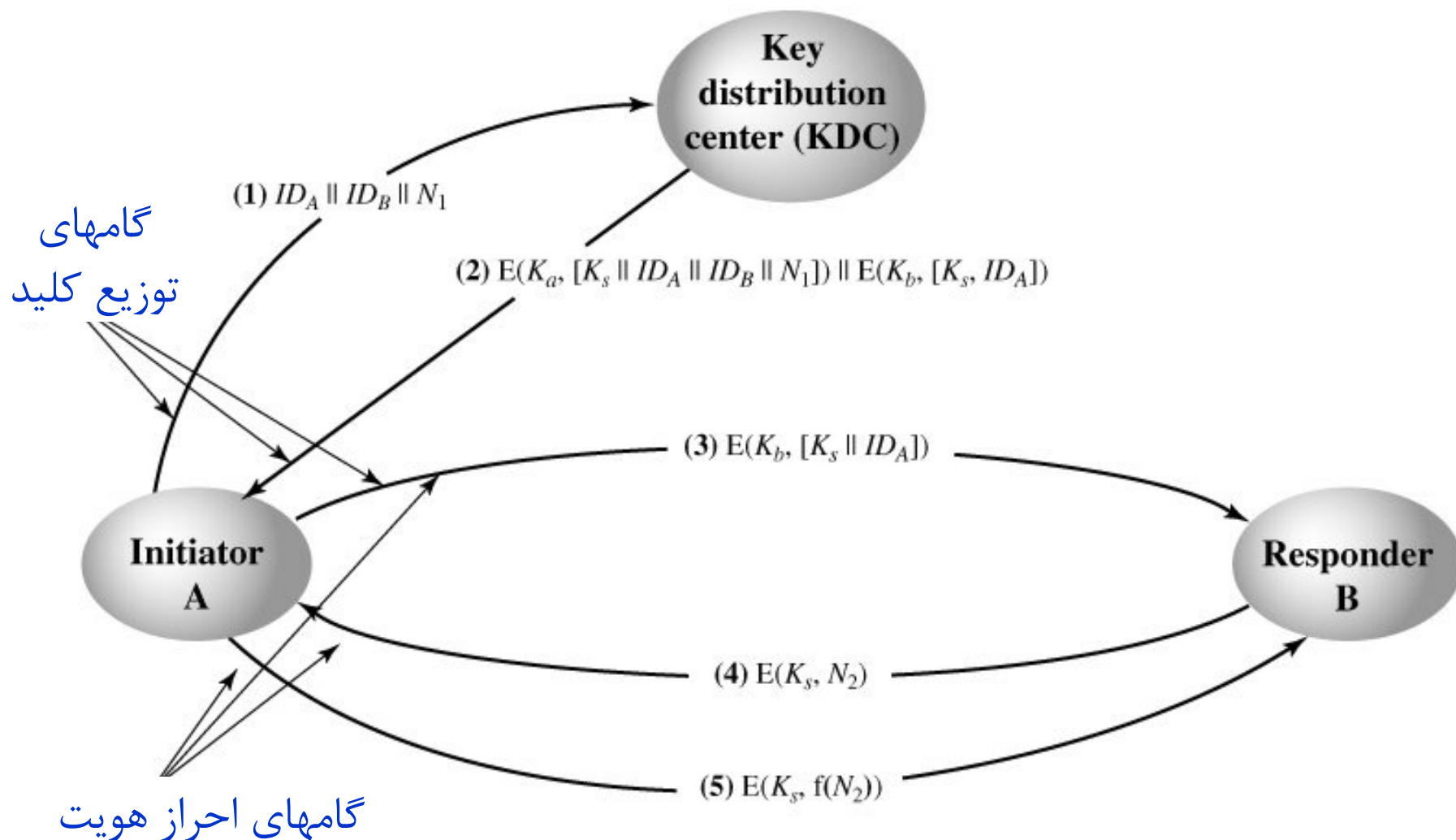
■ KDC یک شخص ثالث مورد اعتماد است.

■ کلیدهای اصلی با یک روش امن (مثلاً مراجعه فیزیکی) توزیع شده‌اند.

□ ایده:

■ هر بار که کاربری قصد ارتباط با دیگران را داشته باشد از KDC یک کلید جلسه درخواست می‌کند.

روش متمرکز توزیع کلید – مثال

روش متمرکز توزیع کلید

□ نکات مثبت:

■ تعداد کلید کمتر و قابلیت مقیاس پذیری

□ نکات منفی:

■ کارگزار توزیع کلید **گلوگاه امنیتی** سیستم است.

■ ترافیک بالا در کارگزار توزیع کلید باعث تبدیل آن به **گلوگاه کارایی** سیستم می شود.

■ نیاز به یک **کارگزار برخط** داریم.

□ دخالت کارگزار در برقراری هر ارتباط ضروری است.

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

جایگاه رمزنگاری کلید عمومی

□ از آنجا که الگوریتم‌های کلید عمومی بسیار کندتر از الگوریتم‌های مرسوم (کلید خصوصی) هستند، از این الگوریتم‌ها جهت توزیع کلید جلسه (و نه رمزگذاری) استفاده می‌شود.

□ با استفاده از رمزنگاری کلید عمومی

■ نیازی به تبادل فیزیکی کلیدهای اصلی و حفظ محرمانگی آنها نیست.

■ نیازی به کارگزار بر خط نیست.

اشتراک کلید مبتنی بر رمز نامتقارن

□ توافق کلید (Key Agreement): بنا نهادن دو جانبه کلید جلسه

■ طرفین به طور مستقل در انتخاب کلید تاثیرگذار هستند.

□ مثال: روش Diffie-Hellman (قبلاً در رمز نامتقارن معرفی شد).

□ توزیع کلید (Key Distribution): توزیع یک جانبه کلید جلسه

■ یکی از دو طرف کلید را معین کرده و به دیگری ارسال می‌نماید.

□ مثال: الگوریتم توزیع کلید در SSL (در درس‌های بعدی معرفی می‌شود).

روش ترکیبی

□ کلید عمومی+رمزنگاری متقارن

□ توزیع مداوم کلید با رمزنگاری کلید عمومی کارآیی سیستم را کاهش می دهد.

■ با کمک روش ترکیبی به طور موردی از رمزنگاری کلید عمومی برای به روز درآوردن کلید اصلی بهره می جوئیم.

□ کلیدها در سه سطح:

■ استفاده از **کلید عمومی** برای توزیع کلیدهای اصلی

■ توافق KDC با هر یک از کاربران روی یک **کلید اصلی** (با استفاده از کلید عمومی)

■ استفاده از کلید اصلی (رمزنگاری متقارن) برای توزیع **کلیدهای جلسه**

فهرست

□ جایگاه رمز متقارن

□ مدیریت کلید

■ مفاهیم اساسی مدیریت کلید

■ سلسله مراتب کلید

■ تولید کلید و طول عمر کلید

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز متقارن

■ اشتراک کلید مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ طراحی پروتکل‌های رمزنگاری

علائم و نمادها

علائم و نمادهای به کار رفته در پروتکل ها به صورت زیر هستند.

□ عامل ها/طرفهای ارتباط

■ A و B با شناسه های ID_A و ID_B

■ S شخص ثالث مورد اعتماد

□ کلیدهای مخفی مشترک (کلید جلسه)

■ K_{ab} کلید مشترک بین A و B

□ نانس ها

■ اعداد تصادفی هستند که تنها یک بار مورد استفاده قرار می گیرند.

■ N_a نانس تولید شده توسط A

علائم و نمادها

□ مهر زمانی

■ T_a مهر زمانی تولید شده توسط A

■ در اغلب موارد فرض می کنیم که طرفهای ارتباط ساعت‌های خود را با استفاده از پروتکلی هماهنگ نگه می‌دارند.

□ پیام‌های مورد تبادل

■ مثال: $A \rightarrow B: M, E(K_{as}, [M \parallel ID_A \parallel ID_B])$

□ A فرستنده و B گیرنده

□ ترکیب M (پیام)، شناسه A و شناسه B با کلید K_{as} رمز شده است.

اهداف و خصوصیات پروتکل‌ها

- فرض می‌کنیم که طرفهای A و B با شخص ثالث S کلید مخفی مشترک (کلید اصلی) و یا گواهی کلید عمومی دارند.
- طرف‌های ارتباط می‌خواهند برای ارتباط با یکدیگر کلید جلسه به اشتراک بگذارند.
- اما چه خصوصیتی را در اشتراک کلید دنبال می‌کنند؟
- پروتکل‌های مختلف، خصوصیات مختلفی دارند و اهداف مختلفی را دنبال می‌کنند.
- بنابراین در انتخاب پروتکل باید دقت کافی را به عمل آورد.

اهداف و خصوصیات پروتکل‌ها

□ تازگی (Freshness)

■ کلید جلسه قبلاً استفاده نشده باشد (قدیمی نباشد) و اخیراً تولید شده باشد.

□ محرمانگی پیشرو (Forward Secrecy)

■ با شکستن کلید بلند مدت (اصلی)، اطلاعاتی در مورد کلیدهای جلسه توافق شده قبلی مستخرج نشود.

□ استحکام در مقابل کلید فاش شده (Known Key Resilience)

■ مهاجمی که به کلید یک جلسه دست یافته، در مورد کلید اصلی و کلید جلسات دیگر نتواند اطلاعاتی به دست آورد.

اهداف و خصوصیات پروتکل‌ها

□ احراز اصالت کلید (Key Authentication)

- یک طرف مطمئن است که هیچ کس جزء طرف دوم به کلید دسترسی ندارد. این دانش ممکن است صرفاً **ضمنی** باشد.

□ تایید کلید (Key Confirmation)

- یک طرف مطمئن است که طرف دوم واقعاً کلید مشترک را در اختیار دارد.

□ احراز اصالت صریح کلید (Explicit Key Authentication)

- احراز اصالت ضمنی کلید و تایید کلید

اهداف و خصوصیات پروتکل‌ها

□ احراز اصالت دو طرفه

- هر دو طرف ارتباط باید صحت هویت همدیگر را احراز نمایند و به تبادل کلید بپردازند.

□ احراز اصالت یک طرفه

- لازم است تنها یک طرف ارتباط هویت خود را اثبات کند.
- مورد استفاده: یک شخص یک پیام را در یک گروه عمومی منتشر می‌کند.

مهم‌ترین انواع حملات به پروتکل‌ها

□ شنود (Eavesdropping)

- مهاجم اطلاعات و پیامهای تبادل شده در پروتکل را دریافت می‌نماید.

□ تغییر (Modification)

- مهاجم اطلاعات ارسالی را تغییر می‌دهد.

□ تکرار (Replay)

- مهاجم پیامهای ارسالی در طی پروتکل را ثبت نموده، سپس به اجرای پروتکل با ارسال مجدد آنها می‌پردازد.

طراحی پروتکل

□ در اسلایدهای بعد چگونگی طراحی پروتکلی برای اشتراک کلید بین دو طرف A و B را بررسی می‌نماییم.

□ با معرفی هر پروتکل، مشکلات موجود در آن را بررسی نموده، سعی می‌کنیم در طراحی پروتکل بعدی آنها را مرتفع نماییم.

طراحی پروتکل

□ مبنای طراحی پروتکل‌های سری اول

■ **مبتنی بر رمز متقارن:** استفاده از مرکز توزیع کلید مطمئن (با نام S)

□ S با هر یک از طرف‌های ارتباط یک کلید اصلی (از قبل تبادل شده) دارد.

□ S کلید جلسه را تولید می‌کند.

□ کلیدهای اصلی (یعنی کلید بین هر طرف با S)، برای انتقال امن کلید جلسه به کار می‌روند.

■ **احراز اصالت دوطرفه**

پروتکل ۱

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab}]) \parallel E(K_{bs}, [K_{ab}])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab}]) \parallel ID_A$

□ خصوصیات:

- لازم است که S یک کلید بلند مدت (همان کلید اصلی) را با A و B به اشتراک بگذارد.
- S کلیدی را تولید می کند و می گوید که برای استفاده بین A و B است.
- B می داند که کلید را برای تعامل با A باید استفاده نماید.

پروتکل ۱

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab}]) \parallel E(K_{bs}, [K_{ab}])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab}]) \parallel ID_A$

- **عیب اول:** مهاجم می تواند خود را به جای طرفهای مختلف وانمود سازد. چرا که در این پروتکل عملاً احراز اصالت صورت نمی پذیرد.
- مهاجم D پیام سوم از A به B را دریافت می نماید.
- آن را با $ID_D \parallel E(K_{bs}, [K_{ab}])$ جایگزین می کند.
- B فکر می کند که کلید K_{ab} را برای تعامل با D باید استفاده کند.
- یا مهاجم E می تواند کلیدی که برای ارتباط بین خود و B از S گرفته به B با شناسه ID_A ارسال کند که B فکر کند با این کلید با A در تعامل است.

پروتکل ۱

❑ **عیب دوم:** مشکل اصلی این پروتکل در امکان اجرای **حمله مرد میانی** است که در آن مهاجم (درمیان دو طرف) به جای هر یک از طرفین خود را جا می‌زند و کلید تبادل می‌کند.

- ❑ **A→E:** $ID_A \parallel ID_B$
- ❑ **E→S:** $ID_A \parallel ID_E$
- ❑ **S→E:** $E(K_{as}, [K_{ae}]) \parallel E(K_{es}, [K_{ae}])$
- ❑ **E→A:** $E(K_{as}, [K_{ae}]) \parallel E(K_{es}, [K_{ae}])$
- ❑ **A→E:** $E(K_{es}, [K_{ae}]) \parallel ID_A$
- ❑ **E→S:** $ID_E \parallel ID_B$
- ❑ **S→E:** $E(K_{es}, [K_{eb}]) \parallel E(K_{bs}, [K_{eb}])$
- ❑ **E→B:** $E(K_{bs}, [K_{eb}]) \parallel ID_A$

❑ **راه حل:** لازم است که شناسه طرفها را به کلیدها مقید نماییم.

پروتکل ۲

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab} \parallel ID_B]) \parallel E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])$

□ خصوصیات:

■ شناسه طرف ارتباط و کلید جلسه با کلید اصلی رمز می‌شوند.

پروتکل ۲

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab} \parallel ID_B]) \parallel E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])$

□ **معایب:** امکان اجرای **حمله تکرار** وجود دارد.

■ فرض کنید که K_{ab} کلید اجرای قبلی پروتکل باشد.

□ کلیدهای کوتاه مدت جلسه به اندازه کلیدهای اصلی بلند مدت امن نگهداری نمی‌شوند.

■ سپس مهاجم به جای S این کلید را به عنوان کلید جلسه جدید با ارسال مجدد پیام دوم از اجرای قبلی توزیع می‌کند.

□ بدون نیاز به دانستن کلیدهای اصلی K_{bs} و K_{as}

□ **راه حل:** لازم است به گونه‌ای از تازگی کلید اطمینان حاصل نماییم.

روشهای مقابله با تکرار

□ استفاده از مهر زمانی (Timestamp)

- گیرنده به پیام اعتماد می کند اگر در **محدوده زمانی** قابل قبولی باشد. ضرورت همگامی ساعتها!

□ استفاده از Challenge/Response

- Y که انتظار یک پیام نو از X دارد، یک **چالش یا نانس** به X ارسال می کند و انتظار دارد که پیامی که دریافت می کند حاوی تغییر یافته (رمز شده) چالش یا نانس موردنظر باشد.

□ استفاده از اعداد متوالی (Sequence Number)

- مشکلات متعددی در خصوص نگهداری این اعداد و عوامل تاثیرگذار بر آن در صورت بروز خطا، تاخیر و غیره دارد.
- نیازمند احراز اصالت اعداد متوالی ارسالی (برای اطمینان از ارسال آنها از سوی طرف مقابل) - مثلاً با استفاده از MAC

پروتکل ۳

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B \parallel N_a$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab} \parallel ID_B \parallel N_a \parallel E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])$

□ **خصوصیات:** تازگی کلید برای A (و نه B) با استفاده از نانس احراز می گردد.

□ **معایب:**

■ طرف A مطمئن نیست که طرف B کلید را دریافت کرده و زنده است (عدم تایید کلید).

■ طرف B نیز نمی داند که واقعاً طرف A کلید را می داند و زنده است (ممکن است پیغام سوم دریافتی، قدیمی و تکراری باشد).

□ **راه حل:** نیاز به **تایید کلید** است.

پروتکل Needham-Schroeder

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B \parallel N_a$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab} \parallel ID_B \parallel N_a \parallel E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])$
- $B \rightarrow A: E(K_{ab}, N_b)$
- $A \rightarrow B: E(K_{ab}, f(N_b))$

□ خصوصیات:

■ دو گام آخر برای تایید کلید (از سوی B) است.

پروتکل Needham-Schroeder

□ معایب:

- این پروتکل نسبت به حمله تکرار آسیب پذیر است.
- ممکن است کلید جلسه قبلی لو رفته باشد و بتوان جلسه جدیدی را با تکرار از مرحله ۳ تشکیل داد و B در عمل نمی تواند از زنده بودن A مطمئن شود.
- همچنان A نمی تواند از زنده بودن B و دریافت کلید توسط آن مطمئن باشد.
- پیام چهارم عددی تصادفی است (رمز شده یک نانس تصادفی) و به A اطلاع خاصی نمی دهد.

□ راه حل مقابله با حمله تکرار:

- تضمین تازگی پیام برای B (علاوه بر A)
- به طور مثال با اضافه کردن مهر زمانی به صورتی که در پروتکل بعد آمده است.

پروتکل Denning

- $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab} \parallel ID_B \parallel T_s \parallel E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A \parallel T_s])])$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A \parallel T_s])$
- $B \rightarrow A: E(K_{ab}, N_b)$
- $A \rightarrow B: E(K_{ab}, f(N_b))$

□ خصوصیات:

- استفاده از مُهر زمانی برای جلوگیری از حمله تکرار
- همچنان A از زنده بودن B (و تایید کلید B) نمی‌تواند مطمئن شود.

پروتکل Denning

□ A و B از طریق زیر به تازه بودن پیام پی می‌برند:

$$|\text{clock} - T_s| < \Delta t_1 + \Delta t_2$$

■ $\Delta t_2, \Delta t_1$ به ترتیب اختلاف ساعت محلی با S و میزان تاخیر مورد انتظار در شبکه هستند.

□ اگر ساعت فرستنده جلوتر از ساعت گیرنده باشد! مهاجم می‌تواند با ارسال در زمان مربوطه، حمله تکرار (Suppress-replay) داشته باشد!

پروتکل Denning

حمله Suppress-replay و مقابله با آن

- پروتکل فوق نسبت به حمله Suppress-replay آسیب پذیر است.
- این حمله از سنکرون نبودن ساعت‌های فرستنده و گیرنده ناشی می‌شود.
- وقتی ساعت فرستنده جلوتر از ساعت گیرنده باشد، مهاجم می‌تواند پیام‌ها را ذخیره و در زمان مقرر بازارسال نماید.
- روشهای مقابله :
 - چک کردن متناوب با زمان S
 - توافق از طریق نانس

پروتکل Neuman

□ پروتکل بهبودیافته (جهت مقابله با حمله Suppress-Attack)

- $A \rightarrow B: ID_A \parallel N_a$
- $B \rightarrow S: ID_B \parallel N_b \parallel E(K_{bs}, [ID_A \parallel N_a \parallel T_b])$
- $S \rightarrow A: E(K_{as}, [ID_B \parallel N_a \parallel K_{ab} \parallel T_b]) \parallel E(K_{bs}, [ID_A \parallel K_{ab} \parallel T_b]) \parallel N_b$
- $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [ID_A \parallel K_{ab} \parallel T_b]) \parallel E(K_{ab}, N_b)$

T_b : time limit on ticket usage

مشکل: A از زنده بودن B اطمینان دارد ولی نمی‌تواند مطمئن شود که B کلید را در اختیار دارد (عدم تایید کلید). چرا که اگر پیغام آخر به B نرسد، A نمی‌تواند مطلع شود.

طراحی پروتکل

□ مبنای طراحی پروتکل‌های سری دوم

■ مبتنی بر رمز کلید عمومی

□ کارگزار احراز اصالت (S) علاوه بر توزیع کلید جلسه، وظیفه ایجاد گواهی کلید عمومی را بر عهده دارد.

□ مانند رمزنگاری متقارن، می‌توان از مهر زمانی یا نانس استفاده کرد.

■ احراز اصالت دوطرفه

پروتکل ۱

□ کلید عمومی و مهر زمانی

□ $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$

□ $S \rightarrow A: E(PR_s, [ID_A \parallel PU_a \parallel T]) \parallel$
 $E(PR_s, [ID_B \parallel PU_b \parallel T])$

← گواهی کلید عمومی A و B

□ $A \rightarrow B: E(PR_s, [ID_A \parallel PU_a \parallel T]) \parallel$
 $E(PR_s, [ID_B \parallel PU_b \parallel T]) \parallel$
 $E(PU_b, E(PR_a, [K_{ab} \parallel T]))$

□ **معایب:** نیاز به همگام بودن زمان سیستم‌های طرفین

ضمناً A از زنده بودن B و در اختیار داشتن کلید توسط B اطلاعی ندارد
 (تایید کلید نداریم، هر چند احراز کلید را برای B داریم).

پروتکل ۲

□ کلید عمومی و نانس

□ $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B$

□ $S \rightarrow A: E(PR_s, [ID_B \parallel PU_b])$

← گواهی کلید عمومی B

□ $A \rightarrow B: E(PU_b, [N_a \parallel ID_A])$

□ $B \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B \parallel E(PU_s, N_a)$

□ $S \rightarrow B: E(PR_s, [ID_A \parallel PU_a]) \parallel$
 $E(PU_b, E(PR_s, [N_a \parallel K_{ab} \parallel ID_A \parallel ID_B]))$

← گواهی کلید عمومی A

□ $B \rightarrow A: E(PU_a, [E(PR_s, [N_a \parallel K_{ab} \parallel ID_A \parallel ID_B]) \parallel N_b])$

□ $A \rightarrow B: E(K_{ab}, N_b)$

طراحی پروتکل

□ مبنای طراحی پروتکل‌های سری سوم

■ احراز اصالت یکطرفه

□ نمونه‌ای از مورد کاربرد : E-mail

□ نیازمندی‌ها :

■ احراز اصالت فرستنده

■ محرمانگی

■ راه حل

□ رمزنگاری متقارن

□ رمزنگاری با کلید عمومی

پروتکل ۱

□ استفاده از رمز متقارن (برای احراز اصالت یکطرفه در ارسال ایمیل)

□ $A \rightarrow S: ID_A \parallel ID_B \parallel N_a$

□ $S \rightarrow A: E(K_{as}, [K_{ab} \parallel ID_B \parallel N_a \parallel E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A])])$

□ $A \rightarrow B: E(K_{bs}, [K_{ab} \parallel ID_A]) \parallel E(K_{ab}, M)$

□ **خصوصیات:** گیرنده یکبار پیام را دریافت می کند و می تواند فرستنده را احراز نماید.

□ **معایب:** امکان حمله تکرار (در مرحله سوم) وجود دارد. این باعث می شود که B از زنده بودن A نیز مطمئن نباشد.

پروتکل ۲

□ استفاده از رمز کلید عمومی (برای احراز اصالت یکطرفه در ارسال ایمیل)

■ هدف: محرمانگی

■ $A \rightarrow B: E(PU_b, K_s) \parallel E(K_s, M)$

■ هدف: احراز اصالت فرستنده

■ $A \rightarrow B: M \parallel E(PR_a, H(M))$

■ محرمانگی و احراز اصالت فرستنده

■ $A \rightarrow B: E(PU_b, [M \parallel E(PR_a, H(M))])$

■ محرمانگی و احراز اصالت فرستنده به صورت کارا

■ $A \rightarrow B: E(PU_b, K_s) \parallel E(K_s, [M \parallel E(PR_a, H(M))])$

پایان

پست الکترونیکی

amini@sharif.edu

kharrazi@sharif.edu